

Efesolaiskirjeen selitys 12

Ef. 4:17–32

Savonlinnan Tuomiokirkko, 4.12.2013

Vanha ja uusi minä

Viime kerralla käsitelimme tässä Paavalin Efesolaiskirjeen selityksessä sitä, kuinka Kristuksen kirkko on olemukseltaan yksi. Tämä johtuu siitä, että sillä on yksi ja sama Herra, yksi ja sama usko sekä yksi ja sama kaste.

Paatumus ja turtumus

Seuraavassa jaksossa Paavali alkaa käsitellä uutta teemaa: sitä, kuinka kristittyjen on elettävä uutta elämää ja hylättävä vanha elämänsä.

Sen minä siis sanon ja varoitan Herrassa: älkää enää vaeltako, niinkuin pakanat vaeltavat mielensä turhuudessa, nuo, jotka, pimentyneinä ymmärrykseltään ja vieraantuneina Jumalan elämästä heissä olevan tietämättömyyden tähden ja sydämensä paatumuksen tähden, ovat päästäneet tuntuksensa turtumaan ja heittäytyneetirstauden valtaan, harjoittamaan kaikkinaista saastaisuutta, ahneudessa (Ef. 4:17–19)

Jälleen, Efesolaiskirjeelle tyypillisellä tavalla, uuden jakson alussa on sana *siis*. Ja jälleen se viittaa edellä sanottuun; tässä tapauksessa siihen, mitä Paavali puhui siitä, kuinka kristittyjen tulee kasvaa uskossaan täysikäisiksi. Se tarkoittaa, että he omaksuvat apostolisen opetuksen Kristuksesta ja sen kautta ”kasvavat kiinni Kristukseen”.

Juuri tämä saa aikaan sen, että kristityn ei enää tule elää niin kuin pakanat.

Paavalin mukaan pakanat eli evankeliumista tietämättömät kansat ja kulttuurit elävät ”mielensä turhuudessa”, ”pimentyneinä ymmärrykseltään” ja ”vieraantuneina Jumalan elämästä”. Tämä johtuu heissä olevasta ”tietämättömyydestä”, jonka syynä taas on ”sydämen paatumus”.

Ideana tässä on se, että ihmiskunnan pitäisi kyllä jo pelkän ihmisyytensä takia tietää Jumalan tahto ja oikean elämän perusteet. Ihmiskunta on kuitenkin syntiinlankeemuksen takia kadottanut tämän sisäisen tiedon. Ei ehkä täysin, mutta käytännössä se on päässyt hämärtymään. Ihmisten sydän on paatunut ja heidän ”tuntuksensa on turtunut”. Se tarkoittaa, että yksittäiset ihmiset ja kokonaiset kulttuurit ovat pyrkineet tahallaan torjumaan tietoisuudestaan sen, mikä on oikein ja mikä on väärin. Köyhät ja kurjat on unohdettu tai orjuutettu, Luoja on syrjäytetty epäjumalien palvonnalla, siveyttä ei noudateta, vaan sen tilalla on himojen vapaa tyydytys. Kaiken perusteena on erilainen ahneus.

Kuitenkaan ihmisyydestä ei Paavalin mukaan ole kokonaan hävinnyt tietoisuus Jumalasta ja hänen tahdostaan. Tämä näkyy hyvin Roomalaiskirjeestä:

Sen, mitä Jumalasta voidaan tietää, he kyllä voivat nähdä. Onhan Jumala ilmaissut sen heille. Hänen näkymättömät ominaisuutensa, hänen ikuinen voimansa ja jumaluutensa, ovat maailman luomisesta asti olleet nähtävissä ja havaittavissa hänen teoissaan. Sen vuoksi he eivät voi puolustautua. Vaikka he ovat tunteneet Jumalan, he eivät ole kunnioittaneet ja kiittäneet häntä Jumalana, vaan heidän ajatuksensa ovat käyneet turhanpäiväisiksi ja heidän ymmärtämätön sydämensä on pimentynyt (Room 1:20–21)

Pakanakansatkin, joilla ei ole lakia, saattavat luonnostaan tehdä, mitä laki vaatii. Silloin pakanat, vaikkei heillä lakia olekaan, ovat itse itselleen laki. Näin he osoittavat, että lain vaatimus on kirjoitettu heidän sydämeensä. Siitä todistaa heidän omatuntonsakin, kun heidän ajatuksensa syyttävät tai myös puolustavat heitä (Room 2:14–15)

Pakanoiden ”sydämen paatumuksessa” ja ”tunnon turtumisessa” on kyse siitä, että ihminen yrittää tietoisesti väistää omantuntonsa puheen. Tässä ihmiskunta on onnistunut, minkä vuoksi synti on usein rakenteellista, koko kultuuria koskevaa Jumalan tahdon rikkomista, jossa yksilöt ovat eri tavoin mukana.

Vanhan ihmisen pois paneminen

Paavalin varoituksen aiheena on se, että kristityillä on jatkuvana vaarana ja kiusauksena mennä tähän mukaan. Onhan hänellä edelleen itsessään vaikuttamassa uuden ihmisyyden lisäksi myös vanha, syntiin langennut minä.

”Mutta näin te ette ole oppineet Kristusta tuntemaan, jos muutoin olette hänestä kuulleet ja hänessä opetusta saaneet, niinkuin totuus on Jeesuksessa: että teidän tulee panna pois vanha ihmisenne, jonka mukaan te ennen vaelsitte ja joka turmelee itsensä petollisia himoja seuraten, ja uudistua mielenne hengeltä ja pukea päällenne uusi ihminen, joka Jumalan mukaan on luotu totuuden vanhurskauteen ja pyhyteen.” (Ef. 4:20–24)

Miten tämä ”vanhan ihmisen pois paneminen” tapahtuu?

Paavalin Roomalaiskirjeen mukaan se tapahtuu *ottamalla todesta oma kasteensa*:

Mitä me tähän sanomme? Onko meidän jatkuvasti tehtävä syntiä, jotta armo tulisi yhä suuremmaksi? Ei tietenkään. Kun kerran olemme kuolleet pois synnistä, kuinka voisimme edelleen elää siinä? Tiedättehän, että meidät kaikki Kristukseen Jeesukseen kastetut on kastettu hänen kuolemaansa. Näin meidät kasteessa annettiin kuolemaan ja haudattiin yhdessä hänen kanssaan, jotta mekin alkaisimme elää uutta elämää, niin kuin Kristus Isän kirkkauden voimalla herätettiin kuolleista. - - Ajatelkaa tekin samoin itsestänne: te olette kuolleet pois synnistä ja elätte Jumalalle Kristuksessa Jeesuksessa. (Room. 6:1–4, 11)

Kyse ei ole eettisestä ryhdistäytymisestä eikä tahdonvoimalla aikaan saadusta ”pyhittymisestä” tai ”kokosydämisestä antautumisesta” Jumalalle. Kyse ei ole myöskään mistään erityisestä ”henkikasteesta” vaan siitä, että kristitty ottaa todesta oman, jo saamansa vesikasteen Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen. Siinä hänet on liitetty Kristuksen kuolemaan ja ylösnousemukseen. Siinä hänen ”vanha ihmisensä” ja sen väärä, sydämen paatumukseen, himoihin ja ahneuteen perustuva elämänsä on ristiinnaulittu yhdessä Kristuksen kanssa. Siinä hänelle on lahjoitettu uusi elämä, joka perustuu Jeesuksen kuolleista heräämiseen.

Entä käytännössä?

Mitä tämä tarkoittaa käytännössä?

Pankaa sentähden pois valhe ja puhukaa totta, kukin lähimmäisensä kanssa, sillä me olemme toinen toisemme jäseniä. "Vihastukaa, mutta älkää syntiä tehkö." Älkää antako auringon laskea vihanne yli, älkääkään antako perkeleelle sijaa (Ef. 4:25–27)

Kun on kuollut pois vanhasta ihmisestään kasteensa kautta, voi sen perusteella ”panna pois” yksittäiset ja konkreettiset synnit, kuten valehtelemisen. Voi luopua siitä, että pitkittää vihaansa. On kyllä kristityllekin sallittua suuttua (emme me mitään tunteettomia puupökölöitä ole), mutta suuttumisen jatkaminen yön yli on turhaa vihanpitoa, jossa paholainen pääsee helposti sotkemaan asioita.

Joka on varastanut, älköön enää varastako, vaan tehköön enemmän työtä ja toimittakoon käsillään sitä, mikä hyvää on, että hänellä olisi, mitä antaa tarvitsevalle (Ef. 4:28)

Paavalin seurakunta Efesossa koostui enimmäkseen suurkaupungin köyhälistöstä ja orjista, jotka olivat aiemmassa elämässään tottuneet elättämään itsensä mitä moninaisimmilla ja epäilyttävimmillä tavoilla: varastamisella, prostituutiolla, petoksilla. Kristittyinä sellainen ei enää heille käynyt.

Mikään rietas puhe älköön suustanne lähtekö, vaan ainoastaan sellainen, mikä on rakentavaista ja tarpeellista ja on mieluista niille, jotka kuulevat (Ef. 4:29)

Varastamisen lisäksi myös sopimaton puhe, kuten kiroilu tai rivoudet eivät ole kristityn saaman uuden elämän mukaisia. Niiden harjoittaminen merkitsee ”Pyhän Hengen murehduttamista”.

Älkääkään saattako murheelliseksi Jumalan Pyhää Henkeä, joka on teille annettu sinetiksi lunastuksen päivään saakka. Kaikki katkeruus ja kiivastus ja viha ja huuto ja herjaus, kaikki pahuus olkoon kaukana teistä (Ef. 4:30–31)

Tämä tarkoittaa varmasti sitä, että silloinkin, kun kristityllä on aihetta toisen moittimiseen, se ei saa olla katkeraa, kiivasta, vihaista huutoa tai herjausta. Kaikki sellainen saa kristityn sydämessä asuvan

Pyhän Hengen murheelliseksi ja se taas rikkoon hänen elämänsä olennaisimman lähteen, yhteyden Jumalaan.

Siihen ei käy lääkkeeksi mikään muu kuin katumus ja synnin tunnustaminen. Sitä varten meillä on olemassa yksityinen rippi; ja toisaalta myös viikottainen synnintunnustus ja synninpäästö sunnuntain messussa. Synninpäästön sanojen ja ehtoollisen nauttimisen kautta sydän puhdistuu ja pääsee eroon Jumalan Pyhää Henkeä murehduttavasta lastista.

Uudesta elämästä

Väärää elämää koskevien varoitusten jälkeen Paavali kirjoittaa pari lausetta oikeasta elämästä; siitä, mihin kristitty voi suuntautua, koska hänelle on kasteessaan lahjoitettu syntien anteeksiantamus ja uusi elämä Kristuksen yhteydessä.

Olkaa sen sijaan toisianne kohtaan ystävällisiä, hyväsydämissä, anteeksiantavaisia toinen toisellenne, niinkuin Jumalakin on Kristuksessa teille anteeksi antanut. Pitäkää siis Jumalaa esikuvananne, olettehan hänen rakkaita lapsiaan. Rakkaus ohjatkoon elämääne, onhan Kristuskin rakastanut meitä ja antanut meidän tähtemme itsensä lahjaksi, hyvältä tuoksuvaksi uhriksi Jumalalle (Ef. 4:32–5:2)

Tässä on lyhyesti kuvattuna ne kaksi asiaa, joita Kristus hänen omilleen merkitsee. Hän on 1) *lahja* ja 2) *esimerkki*.

Tuota hyödyllistä jakoa käyttää esim. Luther. *Lahjana* Kristus tarkoittaa sitä, että Jumala on antanut hänet meille ilmaiseksi, armonsa lahjoittajaksi. Lahjana Kristus on uhri, joka uhrattiin sinun hyväksesi, vapauttamaan sinut synnistä, josta et itse voi itseäsi vapauttaa. Tämän lahjan vastaanottamiseksi sinun ei tarvitse ansaita tai tehdä mitään. Saat ottaa sen omaksesi armosta, uskolla, Kristuksen tähden.

Esimerkinä Kristus tarkoittaa sitä, että kun olet ottanut hänet lahjaksi, sitten sinun tulee alkaa noudattaa hänen esimerkkiään. Sinun tulee antaa toisille anteeksi heidän sinua kohtaan tekemänsä vääryydet, sen esimerkin mukaisesti, että Jumala on antanut sinulle Kristuksen lahjassa anteeksi sinun tekemäsi vääryydet. Sinun tulee pitää Jumalaa esikuvanasi ja rakastaa hänen Jeesuksen rakkaudessa osoittamansa esikuvan mukaisesti toisia ihmisiä. Myös niitä, jotka eivät ole rakastettavia.

Kristus rakasti sinua ja rakastaa sinua, vaikka et itsessäsi ole rakastettava. Tämän esimerkin mukaisesti sinun on kristittynä rakastettava silloinkin, kun rakkauden kohde ei sitä ansaitse, vaan ansaitsisi pikemminkin vihan ja suuttumuksen.

Tätä tarkoittaa Paavalin ohje: ”Rakkaus ohjatkoon elämääne, onhan Kristuskin rakastanut meitä ja antanut meidän tähtemme itsensä lahjaksi.”